

Nationaløkonomisk Forening.

Møde d. 20. Januar 1898.

Diskussion om Ulykkesforsikringen og Landarbejderne.

Den efter Sygekasseinspektør, Dr. Sørensens foran aftrykte Foredrag følgende Diskussion indledes med et Replikskifte mellem Direktør Bramsen og Direktør Marcus Rubin om det Talmateriale, som sidstnævnte havde stillet til Indlederens Raadighed. Bramsen var vel i sine Beregninger kommen til omtrent samme Sluttal som Rubin (252,000 mod 260,000), men førstnævnte havde da medtaget c. 40,000 Børn af Landarbejdere, og Størstedelen af disse vilde være at fradrage, naar man beregnede det Antal Individier, som vilde falde ind under Forsikringen. Direktør Rubin oplyste, at han i sine Beregninger kun havde medtaget de i Folketællingen som Forsørgere opførte Personer; Børnene vare saaledes ikke medtagne i de 260,000. Den betydelige Uoverensstemmelse, som der saaledes fremkom mellem det af Bramsen og det af Taleren beregnede Tal, maatte hidrøre fra, at førstnævnte ikke havde taget Hensyn til den talrige Befolkningsgruppe, som i Folketællingstabelværket benævnes »Arbejds mænd

og Daglejere uden specificeret Næring«, og hvoraf en meget væsentlig Part utvivlsomt henhørte til Landarbejdernes Klasse.

Derefter fortsatte Direktør Bramsen, som fandt, at Indlederen paa ethvert Punkt i sine Beregninger havde været forsigtig, maaske overdrevent forsigtig. Dette gjaldt saaledes hans Anvendelse af det foreliggende tyske Materiale angaaende Forholdet mellem de Ulykkestilfælde, der medførte hel Invaliditet, og dem, der medførte Døden. Taleren troede ikke paa Indlederens Forklaring af den stærke Stigning i Tallene for delvis Invaliditet i Tyskland. De smaa Tal i de første Aar kunde næppe have deres Grund i Ukendskab til Loven, hvilket allerede fulgte deraf, at alle Ulykkestilfælde, selv de, der ikke medføre Erstatning, skulde anmeldes. Men selv om man antog, at Anmeldelse ofte undlades i Tilfælde, hvor der ikke er Spørgsmaal om Erstatning, var der ingen Grund til at tro noget lignende om de øvrige; dertil vare baade Arbejdere og Arbejdsgivere alt for stærkt interesserede i Sagen. Taleren troede snarere, at Grunden til de store Tal i de sidste Aar maatte søges i et Misbrug af Forsikringsloven. Den hele Organisation var en saadan, at Ansvarligheden borttages fra Arbejdsgiverne, og at Skødesløshed fra Arbejdernes Side ikke berøve dem deres Ret til Erstatning. Hertil kom det i samme Retning virkende Livrentesystem, som den tyske Lovgivning benytter. Naar Foredragsholderen regnede, at der i en Tredjedel af Døds-Tilfældene ikke vilde være Efterlevende, for hvem man maatte beregne Forsørgelsesudgifter, da var ogsaa dette meget forsigtigt. Man havde ved tidligere Lejligheder regnet med Halvdelen

af Tilfældene, og her var Forholdene endda særlig gunstige, fordi de fleste Tyender vilde være uden Efterlevende, mod hvem de havde Forsørgelsespligt. — Det var ogsaa en utidig Forsigtighed at forøge det beregnede Arbejdertal med 10 pCt. Hvorfor i Grunden med 10 pCt.? Hvorfor overhovedet lægge noget til? Blev der i Fremtiden flere Arbejdere, da blev der vel ogsaa flere Arbejdsgivere til at bære Byrden. — Taleren fremhævede ligeledes, at Ulykkesprocenten for Landbrugsarbejderne vilde blive mindre end beregnet, fordi den industrielle Ulykkesforsikring allerede har optaget Landbrugets Maskinulykker; ved Sammenligningen med de tyske Erfaringer maatte man have i Erindring, at her var Landbruget og Landbrugsindustrien forenet; dette spillede en meget stor Rolle; Taleren mente at have set Maskinulykkernes Procent af samtlige Landbrugsulykker angivet til 18 (i Aaret 1889). — Forsikringselskabet »Skjolds« Statistik over 4000 Personer i et Aar gjorde man bedst i at se bort fra, naar man i Tyskland havde et Materiale, der omfattede $12\frac{1}{4}$ Mill. i en længere Aarrække. — Taleren var tilbøjelig til at antage, at Omkostningerne ved Ulykkesforsikringens Overførelse paa Landarbejderne næppe vilde overstige 250,000 Kr., hvilket var c. 100,000 mindre end det af Indlederen beregnede Beløb. Men iøvrigt havde det jo ikke saa meget at sige, om det blev dette eller hint Beløb; det vilde i hvert Tilfælde blive en stor Fordel for Arbejdsgiverne, at de ved Sammenslutninger i Forsikringsøjemed fik Adgang til, ved Siden af den tvungne Forsikring af deres Arbejdere, at tegne frivillige Forsikringer for dem selv og deres Familiemedlemmer;

og det var jo ikke ubetydelige Fordele, man saaledes kunde sikre sig for en Præmie af 1 à 1½ Kr. aarlig pr. Individ. — Endnu skulde Taleren tilføje, at Forskellen mellem de af Bramsen og af Taleren selv beregnede Omkostningsbeløb paa ingen Maade var usædvanlig stor i Betragtning af Beregningens Vanskelighed.

Direktør Rubin bragte paa Forsamlingens Vegne Indlederen en Tak for det udmærkede Arbejde, han ved denne Lejlighed havde gjort. Taleren fandt Anledning til at minde om, at Sygekasseinspektør Sørensen nu snart i 25 Aar har arbejdet med ærlig Flid og sjælden Dygtighed paa det socialvidenskabelige Omraade. Der var saa meget mere Anledning til at være taknemmelig for, hvad han havde præsteret, som han jo den største Del af denne lange Tid havde staaet ganske ene i Arbejdet; boende i en Provins, havde han været uden den Hjælp, som er nær for Haanden for den, der sysler med sligt i Hovedstaden.

Taleren mente, at Direktør Bramsens Beregning af Omkostningerne maaske kom det rette nærmere end Indlederens, saa at Tallet blev omtr. 300,000 Kr. I Indlederens Beregning maatte der gøres et betydeligt Fradrag for Landbrugsindustrien, som jo hører under den nu vedtagne Lov. — Med Hensyn til den abnorme Tilvæxt i Invaliditetstilfældene i den tyske Landarbejderforsikring skulde det bemærkes, at der er stor Sandsynlighed for, at denne nu vil ophøre. Statistiken for den tilsvarende Forsikring af Industriarbejderne fremviser en Standsning i Stigningen; den er nu paa det nærmeste parallel med Bevægelsen i Dødstilfældene, og man maa være berettiget til at

vente, at noget lignende vil blive Tilfældet med Hensyn til Landarbejderforsikringen.

Folkethingsmand N. Andersen var glad over, at Indlederen havde søgt at holde sine Beregninger paa den sikre Side. Dog syntes Taleren, at han i den Henseende næsten var gaaet for vidt. Det maatte ikke glemmes, at de tyske Tal referere sig til Landbrug og Skovbrug tilsammen, hvorved man kom til en langt højere Ulykkesprocent, end man kunde vente i Danmark. Først var Skovbruget relativt større i Tyskland end i Danmark, og som et i Forhold til Agerbruget farligt Erhverv maatte det altsaa forøge det gennemsnitlige Antal Ulykkestilfælde. Men hertil kom yderligere, at det tyske Skovbrug, som delvis drives i Bjergegne, er langt farligere end det danske. — Med Hensyn til det Moment, som foregaaende Talere havde berørt, Beregningens Belastning med de Arbejdere, der alt ere inde under den industrielle Forsikring, mente Taleren, at det ikke vilde være vanskeligt at danne sig et Skøn over, hvor meget eller hvor lidt dette betød; man kendte jo Antallet af Mejerier saa nogenlunde, og Tærskværkernes Antal vilde ogsaa tilnærmelsesvis kunne lade sig oplyse. Ogsaa en betydelig Del af de af Rubin medtagne Arbejdere uden specificeret Næring vilde fragaa, da de som beskæftigede ved Jordarbejder o. l. falde ind under de alt forsikrede »farlige Erhverv«. Paa den anden Side kunde man næppe nøjes med at medtage de Husmænd, som have under $\frac{1}{4}$ Td. Hartkorn.

Indlederen indrømmede overfor forskellige Talere, at han havde bestræbt sig for at være paa den sikre Side i sine Beregninger. Men han havde flere Grunde

herfor. Vestigia terrent*). Man maatte navnlig ikke glemme, at de tyske Tal, som ligge til Grund for Beregningen, ere kalkulatoriske; og hvis man nu i Tyskland har ansat Arbejdertallet for højt, blive jo Kvotienterne for lave. Endelig vilde det til syvende og sidst i høj Grad komme til at bero paa Arbejdsraadets Invaliditetsafgørelser, om Omkostningerne blev 100,000 Kr. højere eller lavere.

*) Arbejderkommissionen af 1885 havde ved Beregningen af Omkostningerne ved sit Forslag næppe været saa forsigtig som ønskeligt.